

WYMAGANIA EDUKACYJNE – JĘZYK POLSKI, KLASA IV

GWO – Między nami

I PÓŁROCZE

Zakres umiejętności	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Czytanie lektur	Czytam wskazane lektury obowiązkowe i wykazuję podstawową znajomość ich treści.	Znam treść lektur obowiązkowych i potrafię omówić najważniejsze wydarzenia oraz bohaterów.	Dobrze znam treść lektur i wykorzystuję znajomość utworów podczas wykonywania zadań.	Swobodnie posługuję się znajomością lektur, analizuję wydarzenia i postawy bohaterów.	Samodzielnie interpretuję lektury, dostrzegam ich szerszy kontekst i wykorzystuję je w dodatkowych działaniach.
Organizacja pracy i uczenie się	Przygotowuję potrzebne materiały i stosuję podstawowe zasady pracy.	Znam zasady oceniania i potrafię korzystać z informacji zwrotnej.	Planuję prostą pracę i poprawiam błędy na podstawie wskazówek.	Samodzielnie oceniam własne postępy i doбирам sposób uczenia się.	Świadomie planuję własną naukę, wyznaczam cele i wykorzystuję samoocenę do dalszego rozwoju.
Rozumienie tekstu i świat przedstawiony	Wskazuję podstawowe informacje: kto, gdzie, kiedy i co się wydarzyło.	Wyszukuję informacje w tekście i porządkuję wydarzenia.	Określam elementy świata przedstawionego i wyjaśniam ich rolę.	Formułuję wnioski na podstawie kilku informacji z tekstu.	Samodzielnie interpretuje tekst, łącząc szczegóły, przyczyny, skutki i przesłanie.
Narrator, podmiot mówiący i perspektywa	Wskazuję osobę mówiącą lub narratora w prostym tekście.	Rozpoznaję podstawowe różnice między narratorem a autorem.	Rozróżniam narrację pierwszo- i trzecioosobową oraz podmiot liryczny.	Wyjaśniam wpływ perspektywy na sposób przedstawiania wydarzeń i emocji.	Samodzielnie analizuję sposób prowadzenia narracji lub wypowiedzi i uzasadniam jego znaczenie.
Emocje, wartości i postawy	Nazywam podstawowe emocje i wskazuję je w zachowaniu bohaterów.	Wyjaśniam, co mogło wpłynąć na zachowanie postaci.	Formułuję opinię o postępowaniu bohatera i podaję uzasadnienie.	Łączę zachowania bohaterów z wartościami i konsekwencjami ich decyzji.	Formułuję pogłębione, samodzielne wnioski i odnoszę problemy tekstu do sytuacji ogólnoludzkich.
Notatka i selekcja informacji	Zapisuję najważniejsze informacje w punktach lub prostej tabeli.	Oddzielam informacje główne od mniej ważnych.	Samodzielnie tworzę plan, tabelę lub mapę myśli na podstawie tekstu.	Dobieram formę notatki do celu i porządkuję informacje w sposób przejrzysty.	Tworzę syntetyczne, autorskie notatki, które ułatwiają zapamiętywanie i dalszą pracę z materiałem.
Prowadzenie zeszytu i poprawianie błędów	Prowadzę zeszyt systematycznie, zapisuję najważniejsze informacje i uzupełniam braki. Poprawiam wskazane błędy z pomocą nauczyciela.	Prowadzę zeszyt czytelnie i starannie, uzupełniam zaległe notatki. Poprawiam wskazane błędy według podanej wskazówki.	Systematycznie dbam o kompletność i estetykę zeszytu. Samodzielnie poprawiam wskazane błędy i sprawdzam wykonanie poprawy.	Prowadzę zeszyt bardzo starannie i systematycznie. Analizuję wskazane błędy, poprawiam je samodzielnie i potrafię wyjaśnić poprawne rozwiązanie.	Świadomie wykorzystuję zeszyt jako narzędzie uczenia się: porządkuję notatki, zaznaczam trudności, analizuję własne błędy i formułuję wnioski, jak ich unikać.
Głoski, litery, sylaby i alfabet	Rozpoznaję litery, głoski i sylaby w prostych wyrazach.	Odróżniam głoskę od litery i poprawnie dzielę proste wyrazy na sylaby.	Poprawnie analizuję wyrazy zawierające dwuznaki i wskazuję samogłoski.	Sprawnie wykonuję analizę fonetyczną trudniejszych wyrazów.	Samodzielnie wyjaśniam nietypowe przypadki i wykorzystuję wiedzę fonetyczną w praktyce.
Opis i środki stylistyczne	Rozpoznaję podstawowe cechy opisu i wskazuję proste określenia.	Stosuję przymiotniki i proste epitety w opisie.	Tworzę uporządkowany opis, stosując trafne określenia i porównania.	Buduję plastyczny opis, wykorzystując słownictwo oddziałujące na zmysły.	Tworzę oryginalny, bogaty stylistycznie opis i świadomie doбирам środki artystyczne.
Czasownik – rozpoznawanie i odmiana	Rozpoznaję czasownik i określam jego podstawowe znaczenie.	Rozpoznaję osoby, liczby i podstawowe czasy czasownika.	Samodzielnie określam formę gramatyczną czasownika.	Sprawnie rozpoznaję także formy trudniejsze i poprawnie stosuję je w wypowiedzi.	Wyjaśniam funkcję form czasownika i świadomie wykorzystuję je dla uzyskania określonego efektu.
Zdanie, równoważnik zdania i wypowiedzenie	Rozróżniam zdanie i równoważnik zdania w prostych przykładach.	Wyjaśniam podstawową różnicę między nimi.	Przekształcam zdanie w równoważnik i odwrotnie, zachowując sens.	Dobieram formę wypowiedzenia do celu komunikacyjnego.	Świadomie wykorzystuję różne typy wypowiedzi i uzasadniam ich funkcję.
Plan ramowy i porządkowanie wydarzeń	Układam wydarzenia w kolejności chronologicznej.	Tworzę prosty plan z najważniejszymi wydarzeniami.	Samodzielnie redaguję plan ramowy w spójnej formie.	Tworzę plan szczegółowy z punktami głównymi i podpunktami.	Tworzę precyzyjny plan, który pozwala odtworzyć pełny przebieg wydarzeń.
Słownictwo i kultura języka	Rozpoznaję podstawowe słowa o podobnym i przeciwnym znaczeniu.	Rozróżniam synonimy i antonimy oraz stosuję je w prostych wypowiedziach.	Dobieram słownictwo odpowiednie do sytuacji i unikam powtórzeń.	Świadomie różnicuję styl wypowiedzi zależnie od odbiorcy i celu.	Precyzyjnie doбирам słownictwo, uwzględniając

Zakres umiejętności	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
					znaczenie, kontekst i odcienie stylistyczne.
Wypowiedź użytkowa – list, e-mail, ogłoszenie, zaproszenie	Rozpoznają podstawowe elementy poznanej formy wypowiedzi.	Stosują podstawową kompozycję i wymagane informacje.	Samodzielnie redagują spójną i poprawną wypowiedź użytkową.	Dostosowują formę, styl i słownictwo do odbiorcy oraz celu.	Tworzą funkcjonalną, oryginalną i bezbłędną wypowiedź, świadomie wykorzystując jej możliwości komunikacyjne.
Rzeczownik i jego odmiana	Rozpoznają rzeczowniki i określają liczbę oraz rodzaj.	Znam nazwy i pytania przypadków.	Odmieniam rzeczowniki przez przypadki i poprawnie określami ich formę.	Samodzielnie wykrywam i poprawiam błędy fleksyjne.	Sprawnie radzę sobie z trudnymi formami odmiany i wyjaśniam ich poprawność.
Ortografia – wielka i mała litera, „nie”	Stosują podstawowe zasady wielkiej litery i pisowni „nie” w poznanych przypadkach.	Rozróżniam podstawowe reguły i stosuję je w ćwiczeniach.	Uzasadniam pisownię, odwołując się do właściwej reguły.	Poprawiam błędy ortograficzne w dłuższym tekście i wyjaśniam ich przyczyny.	Samodzielnie rozstrzygam trudne przypadki zależne od kontekstu i potrafię uzasadnić wybór.
Przedsiębiorczość, planowanie i działanie	Wykonuję przydzielone zadanie zgodnie z instrukcją.	Rozumiem podstawowe pojęcia związane z planowaniem i gospodarowaniem zasobami.	Samodzielnie planuję proste działanie i uwzględniam potrzebne zasoby.	Analizuję koszty, korzyści, ryzyko i możliwe rozwiązania.	Tworzę oryginalne rozwiązania problemów, uzasadniam decyzje i wyciągam wnioski z efektów działania.
Praca zespołowa i komunikacja	Wykonuję swoją część zadania i przestrzegam ustalonych zasad.	Współpracuję z innymi i słucham ich propozycji.	Wnoszę własne pomysły i uzgadniam rozwiązania.	Konstruktywnie przekazuję informacje zwrotne i pomagam organizować pracę.	Podejmuję inicjatywę, mediuje w sytuacjach spornych i świadomie wspieram efektywność zespołu.

II PÓŁROCZE

Zakres umiejętności	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Czytanie lektur	Czytam wskazane lektury obowiązkowe i wykazuję podstawową znajomość ich treści.	Znam treść lektur obowiązkowych i potrafię omówić najważniejsze wydarzenia oraz bohaterów.	Dobrze znam treść lektur i wykorzystuję znajomość utworów podczas wykonywania zadań.	Swobodnie posługuję się znajomością lektur, analizuję wydarzenia i postawy bohaterów.	Samodzielnie interpretuję lektury, dostrzegam ich szerszy kontekst i wykorzystuję je w dodatkowych działaniach.
Organizacja pracy i samodzielne uczenie się	Stosuję poznane zasady pracy i przygotowuję się do zadań.	Samodzielnie korzystam z informacji zwrotnej i poprawiam swoje prace.	Planuję pracę w czasie i monitoruję jej wykonanie.	Dobieram skuteczne strategie uczenia się do rodzaju zadania.	Świadomie zarządzam własnym procesem uczenia się, formułuję cele i oceniam ich realizację.
Rozumienie i interpretacja tekstu	Wyszukuję podstawowe informacje i odtwarzam przebieg wydarzeń.	Porządkuję informacje i odpowiadam na pytania dotyczące tekstu.	Łączę informacje z różnych fragmentów i formułuję wnioski.	Analizuję zależności przyczynowo-skutkowe, problemy i przesłanie tekstu.	Dokonuję samodzielnej, pogłębionej interpretacji i uzasadniam ją trafnymi odwołaniami do tekstu.
Narracja, perspektywa i konstrukcja utworu	Rozpoznają narratora i podstawową perspektywę wypowiedzi.	Rozróżniam narrację pierwszo- i trzecioosobową.	Potrafię przekształcić fragment, zmieniając perspektywę narracyjną.	Analizuję wpływ narratora i konstrukcji wypowiedzi na odbiór tekstu.	Samodzielnie porównuję różne sposoby narracji i oceniam ich funkcjonalność.
Bohater, emocje, wartości i problematyka	Wskazuję emocje i podstawowe cechy bohaterów.	Wyjaśniam motywy prostych zachowań postaci.	Oceniam postępowanie bohatera, podając argumenty z tekstu.	Analizuję decyzje, dylematy, przemianę bohatera i ich konsekwencje.	Formułuję uniwersalne wnioski, dostrzegam wieloznaczność problemów i samodzielnie je interpretuję.
Notatka, plan i synteza informacji	Sporządzam krótką notatkę z najważniejszych informacji.	Porządkuję materiał w punktach, tabeli lub prostym schemacie.	Samodzielnie wybieram formę notatki odpowiednią do celu.	Tworzę syntetyczną notatkę z większej ilości materiału i selekcjonuję informacje.	Łączę informacje z różnych źródeł i tworzę autorską, funkcjonalną syntezę.
Prowadzenie zeszytu i poprawianie błędów	Prowadzę zeszyt systematycznie i starannie, uzupełniam braki oraz poprawiam wskazane błędy.	Dbam o kompletność i czytelność zapisów. Korzystam z informacji zwrotnej i poprawiam błędy według wskazówek.	Samodzielnie uzupełniam zaległości, poprawiam wskazane błędy i sprawdzam, czy poprawa jest prawidłowa.	Systematycznie analizuję własne błędy, poprawiam je bez przypominania i wykorzystuję poprawę podczas kolejnych zadań.	Prowadzę uporządkowany, funkcjonalny zeszyt, samodzielnie rozpoznaję powtarzające się trudności, wyciągam wnioski i świadomie pracuję nad ich eliminowaniem.
Fonetyka i sprawność językowa	Poprawnie analizuję proste wyrazy pod względem głosek, liter i sylab.	Rozpoznają trudniejsze zależności fonetyczne.	Sprawnie wykonuję analizę fonetyczną także w dłuższych wyrazach.	Wyjaśniam nietypowe przypadki i wykorzystuję wiedzę do poprawnego zapisu i wymowy.	Samodzielnie analizuję i uzasadniam złożone zjawiska językowe.
Środki stylistyczne i obrazowość języka	Rozpoznają poznane środki stylistyczne w prostym tekście.	Wyjaśniam ich podstawowe znaczenie.	Wskazuję funkcję środków stylistycznych w tekście.	Porównuję sposoby budowania obrazu poetyckiego i oceniam ich skuteczność.	Samodzielnie interpretuję środki stylistyczne, uwzględniając ich funkcję, kontekst i wpływ na odbiorcę.

Zakres umiejętności	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Gramatyka – czasownik i przysłówki	Rozpoznają czasownik i przysłówki w prostych zdaniach.	Określam podstawowe właściwości obu części mowy.	Poprawnie stosuję je w różnych wypowiedziach.	Analizuję ich funkcję w zdaniu i doбирам właściwe formy.	Sprawnie wykorzystuję wiedzę gramatyczną do świadomego kształtowania stylu wypowiedzi.
Wypowiedzenia i interpunkcja	Rozpoznają podstawowe typy wypowiedzeń i stosuję podstawowe znaki.	Poprawnie rozróżniam wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące.	Stosuję poznane zasady interpunkcyjne w samodzielnych wypowiedziach.	Wyjaśniam zależność między budową i intencją wypowiedzi a interpunkcją.	Samodzielnie koryguję złożone błędy interpunkcyjne i uzasadniam zastosowane rozwiązania.
Baśń, legenda, tekst kultury i gatunek	Rozpoznają podstawowe cechy poznanych gatunków i form kultury.	Wskazuję charakterystyczne elementy utworu.	Uzasadniam przynależność tekstu do określonego gatunku.	Porównuję różne teksty i wskazuję podobieństwa oraz różnice.	Samodzielnie analizuję gatunek, motyw i sposób przedstawienia problemu w różnych tekstach kultury.
Opis, opowiadanie i twórcze pisanie	Tworzę krótką wypowiedź zgodną z tematem.	Zachowuję podstawową kompozycję i chronologię.	Samodzielnie piszę spójny opis lub opowiadanie z odpowiednim słownictwem.	Wzbogacam tekst o dialog, opis, środki stylistyczne i logiczne zakończenie.	Tworzę oryginalną, świadomie skomponowaną wypowiedź, dostosowaną do celu i odbiorcy.
Wypowiedź użytkowa i komunikacja elektroniczna	Zachowuję podstawowe elementy poznanej formy wypowiedzi.	Przekazuję wszystkie najważniejsze informacje w uporządkowany sposób.	Dostosowuję styl do odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej.	Dbam o poprawność, precyzję, kulturę języka i kompozycję.	Świadomie wykorzystuję możliwości różnych form komunikacji i tworzę teksty funkcjonalne, oryginalne i bezbłędne.
Fleksja i składnia w praktyce	Rozpoznają podstawowe części mowy i ich formy.	Określam podstawowe cechy gramatyczne wyrazów.	Poprawnie odmieniam i stosuję poznane formy w zdaniach.	Samodzielnie analizuję i poprawiam błędy fleksyjne oraz składniowe.	Wyjaśniam poprawność trudnych konstrukcji i świadomie doбирам formy gramatyczne.
Ortografia – utrwalanie i stosowanie reguł	Stosuję poznane zasady w prostych wyrazach.	Rozpoznają i poprawiam podstawowe błędy.	Uzasadniam pisownię, odwołując się do reguł i budowy wyrazów.	Poprawiam samodzielnie dłuższe teksty i rozstrzygam trudniejsze przypadki.	Sprawnie stosuję reguły w nowych sytuacjach, wykrywam błędy i tworzę własne sposoby ich zapamiętywania.
Czytanie tekstów popularnonaukowych i selekcja informacji	Wyszukuję informacje podane wprost.	Rozpoznają najważniejsze fakty i odróżniam je od opinii.	Porównuję informacje i oceniam ich przydatność do wykonania zadania.	Weryfikuję wiarygodność informacji i formułuję wnioski na podstawie kilku źródeł.	Samodzielnie oceniam wiarygodność przekazów, dostrzegam manipulację i uzasadniam swoje stanowisko.
Media cyfrowe, bezpieczeństwo i netykieta	Znam podstawowe zasady bezpiecznego i kulturalnego korzystania z sieci.	Rozpoznają niewłaściwe zachowania i proste przejawy manipulacji.	Stosuję zasady netykiety i potrafię ocenić wiarygodność komunikatu.	Analizuję sytuacje problemowe i proponuję bezpieczne rozwiązania.	Samodzielnie i krytycznie oceniam przekazy cyfrowe, dbając o kulturę, bezpieczeństwo i odpowiedzialność komunikacyjną.
Kultura, sztuka i odbiór tekstów kultury	Rozpoznają podstawowe elementy dzieła i opisuję własne wrażenia.	Nazywam wybrane środki wyrazu i wyjaśniam ich znaczenie.	Łączę formę dzieła z jego treścią i nastrojem.	Porównuję różne dzieła i uzasadniam własną ocenę.	Dokonuję samodzielnej, wielostronnej interpretacji dzieła i łączę ją z innymi tekstami kultury.
Kompetencje społeczne, empatia i szacunek dla różnorodności	Przestrzegam podstawowych zasad szacunku i współpracy.	Rozpoznają zachowania wspierające lub wykluczające.	Uzasadniam znaczenie empatii, tolerancji i odpowiedzialnej komunikacji.	Analizuję sytuacje społeczne i proponuję konstruktywne sposoby reagowania.	Formułuję dojrzałe, samodzielne stanowisko i potrafię przełożyć je na konkretne działania.
Asertywność i komunikacja	Rozpoznają podstawowe sytuacje wymagające spokojnego wyrażenia własnego zdania.	Formułuję prostą, kulturalną odmowę lub prośbę.	Wyrażam swoje stanowisko, podając uzasadnienie i szanując rozmówcę.	Dobieram strategie komunikacyjne do sytuacji i reaguję na presję lub konflikt.	Samodzielnie analizuję trudne sytuacje komunikacyjne i proponuję bezpieczne, konstruktywne rozwiązania.
Praca projektowa i prezentacja	Wykonuję przydzieloną część zadania.	Współpracuję i stosuję ustalone kryteria sukcesu.	Samodzielnie przygotowuję poprawną część projektu i przedstawiam jej najważniejsze elementy.	Planuję pracę, dbam o jakość, poprawność i spójność całego projektu.	Podejmuję inicjatywę, koordynuję działania, twórczo rozwiązuję problemy i dokonuję pogłębionej samooceny.

Uwagi do oceniania:

- Ocena wyższa zakłada opanowanie wymagań z poziomów niższych.
- Szczególne zaangażowanie ucznia, przejawiające się systematycznym wykonywaniem prac domowych oraz osiąganiem wysokiego poziomu wykonywanych zadań, jest uwzględniane przy ustalaniu oceny śródrocznej i rocznej.
- W II półroczu nie rezygnuje się z wymagań wprowadzonych wcześniej – oczekuje się ich sprawniejszego, bardziej samodzielnego i funkcjonalnego stosowania.
- Wymagania można realizować na różnych tekstach i materiałach; nie są przypisane do konkretnego tematu lekcji, utworu ani ćwiczenia.

- Ocena celująca oznacza: samokształcenie, samodzielność, twórcze zastosowanie wiedzy, pogłębioną analizę i dbałość o najwyższą jakość wykonywanych zadań.